

REPÜLŐTÉRI TŰZOLTÓ SZERVEZETEK FELADATRENDSZERE

A NATO csatlakozás után a szabványosítási egyezményeket figyelembe véve újrafogalmazásra kerültek a katonai repülőtéri tűzoltó alegységek feladatai, hogy megfeleljenek a Szövetséges Erők direktíváiban foglaltaknak.

A repülőtéri tűzoltóalegységek alapvető feladatai:

- légi jármű balesetkor (katasztrófa) a közvetlen és közvetett életveszélyben lévő ember (ek) mentése és a tűz oltása;
- tüzesetknél a közvetlen és közvetett életveszélyben lévő ember (ek) mentése, az anyagi javak védelme, a tűz terjedésének megakadályozása, a tűz eloltása;
- közvetlen tűz- vagy robbanásveszély esetén közreműködés a biztonsági intézkedések végrehajtásában.”

A feladatok elemzését csak a rendszerkörnyezet, a repülőtér vizsgálatával közösen végezhetjük.

A katonai repülőterek fogalmát a katonai repülőterek tűzvédelmével foglalkozó szabvány határozza meg: „Az a Magyar Honvédség üzemeltetésében lévő létesítmény, ahol a légi járművek le-, és felszállását, földi mozgását, technikai kiszolgálását, a szakszemélyzet kiképzését, tevékenységét, szakmai feladatainak ellátását, az utasok (szállított anyag) kiszolgálását, ellátását biztosítják.” A definíció a repülőteret, mint létesítményt¹ határozza meg.

A repülőterek ennek megfelelően tűzvédelmi szempontból két fő részből állnak:

Felszálló mező

A felszálló mezőhöz tartozik a fel- és leszállópálya, a repülőeszközök közlekedéséhez használt utak, állóhelyek, a harcálláspont, a műszaki kiszolgáló helyek és a híradó, valamint fénytechnikai eszközök.

Munkaterület

A munkaterülethez tartoznak az építmények, épületek, kiszolgáló és karbantartó helyek, berendezések, raktárak és egyéb más a személyi állomány és technika védelmét szolgáló berendezések, objektumok.

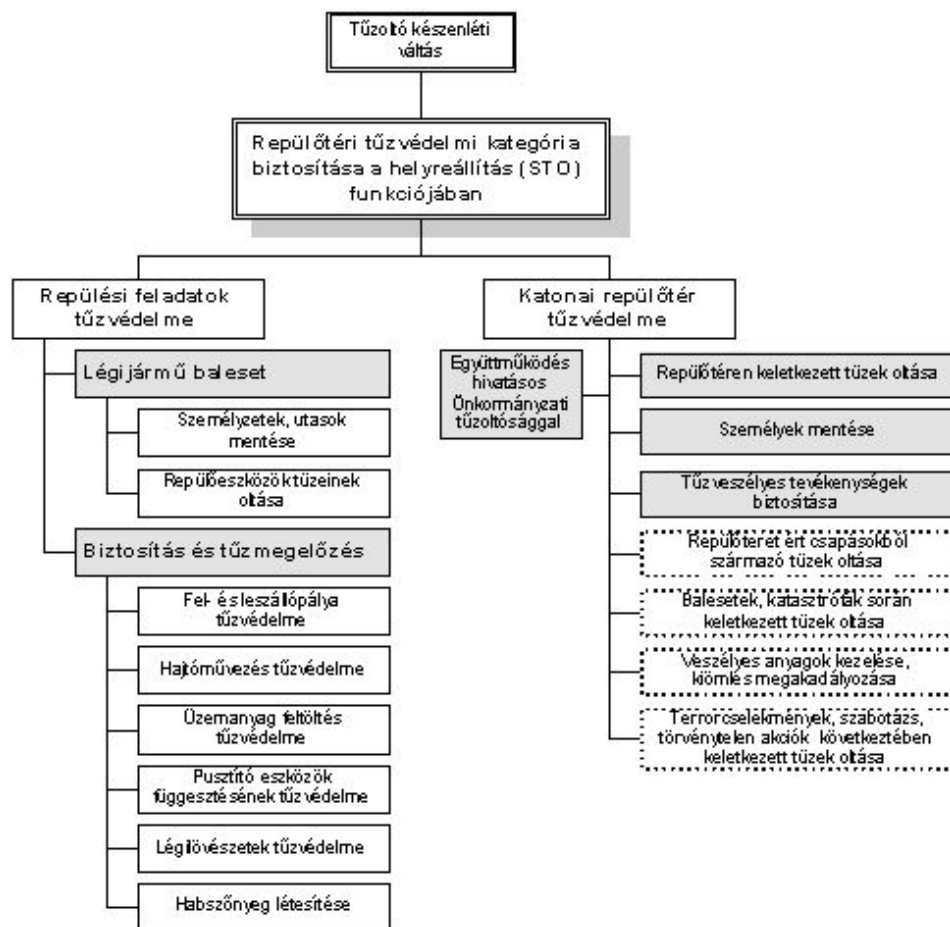
¹ Létesítmény: Építési telken álló építmények és szabadterek összessége. MSZ K 1123 Katonai repülőterek tűzvédelme

A feladatrendszer

A tűzvédelem az erők védelmének szerves része. A tűzoltó alegységek a helyreállítás funkciójában kapnak szerepet.

A repülőtéri tűzoltó szervezetek feladataikat két területen látják el. Az egyik a **repülési feladatok tűzvédelme**, amely a felszálló mezőhöz és a hozzá tartozó technológiai folyamatokhoz kapcsolódik, a másik a repülőtér, mint **munkaterület tűzvédelme**.

A tűzoltó szervezetek feladatait strukturális formában ábrázolhatjuk.

A struktúrában a pontozott vonallal jelölt feladatok a békétől eltérő esetekben kerülhetnek előtérbe. Egyes NATO nemzetek hadseregeiben a táblázattól

eltérő feladatok is megjelenhetnek. Például tűzoltó készülékek és berendezések javítása stb.

Repülési feladatok (felszálló mező) tűzvédelme

A felszálló mezőn folynak a repülési feladatok és történik a repülőeszközök üzemeltetése.

A teljes feladatrendszer és technológia tűzvédelmének ismertetésére nem, csak azon elemek meghatározása vállalkozom, amelyek tűzvédelme kiemelt jelentőségű a katonai repülőterek túlélőképessége szempontjából.

Légijármű baleset

Repülőeszközök baleseteinek, katasztrófáinak bekövetkezése, vagy lehetőségének fennállása esetén a tűzvédelmi készenléti kategóriának megfelelő tűzoltó készenléti alegység képezi a beavatkozás alapját. A tűzoltó szervezet a légijárművekben keletkezett tüzek oltását és a személyzetek, utasok mentését alaprendeltetéséből adódó fő feladatként végzi.

Személyzetek és utasok mentése

Repülőeszközök balesetei során a személyzetek és utasok mentését arra felkészített, kiképzett, speciális ismeretekkel rendelkező és megfelelő felszereléssel ellátott tűzoltó mentő állomány kell, hogy végezze.

Repülőeszközök tüzeinek oltása

A repülőeszközök tüzeinek oltására tűzvédelmi készenléti szolgálatot vezényelnek, amely képessége megfelel az előírt tűzvédelmi kategória követelményeinek. A beavatkozás normaidejét szigorú előírásokban követelik meg. A készenléti szolgálatot adóknak ismerniük kell a repülőteret igénybevevő, vagy ott települt repülőeszközök sajátosságait.

Biztosítás és tüzmegeelőzés

A feladatrendszer másik részét képezik a biztosítási és tüzmegeelőzési feladatok. A helyszínre vezényelt tűzoltó erők készenlétével szükség esetén biztosítható az azonnali beavatkozás, a megelőzési tevékenységek végrehajtásával csökkenthető a tüzesetek előfordulásának lehetőségei.

Fel-és leszállások tűzvédelme:

A repülőtereken folyó legtüzveszélyesebb tevékenység a repülőeszközök fel- és leszállása. A felszállópálya meghatározott pontjain (készenléti pontokon) elhelyezett tűzoltó erők képesek a legrövidebb időn belül beavatkozni manőverek közben megsérülő repülőeszközök tüzeinek oltásába és a mentés végrehajtására.

Hajtóművezés:

A repülőgépek hajtóműveinek időszakos ellenőrzése során, javítása, beszügyalyozása után a hajtóművek működését és teljesítményét ellenőrizni kell. Az ellenőrzés a földön történik, a felszálló mező kijelölt területén. Ugyanígy a hajtóművező helyen hajtják végre a helikopterek forgószárny lapátjainak beszügyalyozását is.

A művelet biztosítása tűzoltó szervezet által történik.

Feltöltés:

A repülőeszközök üzemanyaggal való ellátása csővezetékes töltőrendszeren, illetve üzemanyag szállító gépjárművek alkalmazásával történhet. Egy hadműveleti repülőtéren három repülőszázad folyamatos művelete során több száz m³ hajtóanyag töltésére és átfajtására kerül sor naponként.

Az üzemanyagtöltés, lefajtés technológiájától függően (nyílt, vagy zárt) szükség lehet tűzoltó alegység alkalmazására.

Pusztító eszközök függesztése, veszélyes anyagok be-és kirakása:

A katonai repülőeszközök a fegyverzetet, lőszert, bombákat, rakétákat és egyéb pusztító eszközöket, a géptörzsbén, vagy a szárnyakra függesztve hordozzák. A harcfeleladatra történő felkészítés során kerül sor a fegyver és pusztító eszközökkel való feltöltésre. A feltöltés a technológia jellegétől függően történhet a gép fedezékében, állóhelyen, vagy a repülőtér függesztésre kijelölt területén.

A műveletsorozat tűz-, és robbanásveszélyessége révén szaktűzoltó erők biztosítását igényli.

Légi-lövészetek tűzvédelme:

A repülőeszközökkel történő éleslövészetek tűzvédelmének biztosítására, a földi lövészetek előírásaihoz hasonlóan a lövedékek által a lőtéren okozott tüzek oltására tűzoltó alegységet (részleget) jelölnek ki. A részleg a lövészetvezető alárendeltségében annak utasításai alapján részt vesz a keletkezett tüzek oltásában. A feladatot a fokozott veszély (fel nem robbant lövedékek) miatt a tűzoltók szoros együttműködésben a műszaki és tűzszerész szervezetekkel és megfelelő rendszabályok bevezetése után hajtják végre.

Habszőnyeg létesítése a fel-, és leszállópályán:

A meghibásodott, vagy ki nem nyílt futóművel leszálló repülőeszközök a leszállópályával való érintkezés során megsérülhetnek. A géptest földhöz csapódása, vagy súrlódása következtében az üzemanyagtartályokból kifolyik a hajtóanyag. A fém alkatrészek és a leszállópálya betonjának érintkezésekor keletkező szikrák a kiömlött üzemanyagot meggyújthatják. A leszállópálya hosszanti tengelyén a tűz megelőzésére - ha elegendő idő áll rendelkezésre - a tűzoltó alegységek habszőnyeget terítenek. A repülőgép földet érésekor nincs szikraképződés, a kiömlő üzemanyagot a hab letakarja.

A KATONAI REPÜLŐTEREK (MUNKATERÜLET) TŰZVÉDELME

Repülőtéren keletkezett tüzek oltása

A repülőtéren keletkezett tüzeket hagyományos objektum tüzekként kezelhetjük, néhány kivétellel, mint az üzemanyag tüzek, vagy a lőszer és robbanóanyag tüzek. Oltásukra a beépített automata oltórendszereken és a tűzoltó vízhálózat telepített sugárcsövein kívül a repülőtéri tűzoltó szervezetet is igénybe veszik.

Személyek mentése

A repülőtéri tűzoltó alegységek másik alapfeladata (rendeltetése) a repülőtéren keletkezett tüzek által közvetlenül, vagy közvetve veszélyeztetett személyek mentése. A mentést a készenléti tűzoltó alegységből kijelölt állomány végzi.

Tűzveszélyes tevékenységek biztosítása

Repülőtereinken állandó, vagy ideiglenes jelleggel folynak tűzveszélyes tevékenységek. Ilyen tevékenység például a láng és ívhegesztés. Amennyiben ezt a tevékenységet „tűzveszélyes” (C), vagy ennél magasabb tűzveszélyességi fokú környezetben, helyiségben végzik, akkor szükség van a tűzoltó biztosításra.

Együttműködés hivatásos, önkormányzati tűzoltóságokkal

Az érvényben lévő HM-BM tárcaközi egyezmény alapján a repülőtéri tűzoltó szervezetek a jóváhagyott együttműködési tervekben rögzített formában és tartalommal kötelesek az önkormányzati, vagy hivatásos tűzoltóság megfelelő szerveikkel együttműködni a megelőzésben, tűzoltásban és mentésben.

Repülőteret ért csapásokból származó tüzek oltása

Minősített helyzetben és háborúban a katonai repülőterek kiemelt célpontok lehetnek. Az ellenséges csapások következtében keletkezett tüzek oltása a tűzoltó szervezetek feladata. Megjegyzendő, hogy a tüzek oltása minden katona kötelessége is egyben.

Balesetek, katasztrófák során keletkezett tüzek oltása

A repülőtéren akár béke, akár háborús körülmények között előfordulhatnak balesetek, vagy katasztrófák. Az ilyen események sikeres kezeléséhez megfelelő tervekkel kell rendelkezni. A tűzoltó alegységet el kell látni speciális felszereléssel, hogy a sajtóságoknak megfelelő tüzeket eredményesen tudják oltani.

Veszélyes anyagok kezelése, kiömlés megakadályozása

A technológiai folyamatok be nem tartása, vagy balesetek során előfordulhat, hogy a repülőtéren veszélyes anyagok kerülhetnek a szabadba, vagy nagy mennyiségben veszélyes anyagok kerülnek felhasználásra. A szétfolyás, mérgezések, környezetszennyezés csökkentése, megakadályozása céljából szükség van a tűzoltó alegység szaktevékenységére.

Terrorcselekmények, szabotázs, törvénytelen akciók következtében keletkezett tüzek oltása

Napjaink aszimmetrikus háborús kihívásaival számolni kell. Éppen ezért fel kell készíteni tűzoltó szervezeteinket arra, hogy a megváltozott körülmények között is sikeresen tudjanak beavatkozni. Terrorcselekmények és törvénytelen akciók következtében keletkezett tüzek kezelése hasonló a csapásokból származó tüzek oltásához. Kiemelt figyelmet kell fordítani a helyismeretre és az alapos tűzfelderítésre.

A FELADATRENDSZER HASZNOSÍTÁSA

A repülőtéren tűzoltó szervezetek általam kimunkált feladatrendszere átfogja a repülőtéren tűzoltó szervezetek szaktevékenységét.

A feladatrendszer volt az alapja a haderő-átalakítás célkitűzéseinek megfelelő katonai repülőtéren tűzoltó szervezetek struktúrája kialakításának.

Bázisként használtuk fel a NATO és ICAO² ajánlásoknak megfelelő hazai katonai repülőtéri tűzvédelmi készenléti kategóriák meghatározásához.

Segítségével megkezdődött a tűzoltó szervezetek új kiképzési rendszerének és tematikájának kidolgozása.

² ICAO International Civil Aviation Organization